

Vergaderjaar 1997–1998

25 775

Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 1997 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 3

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 15 december 1997

Hierbij bieden wij u de jaarlijkse «decemberbrief» aan.

Tot en met 1996 werd u jaarlijks in december geïnformeerd over mutaties ten opzichte van de stand Najaarsnota binnen de beschikbare middelen voor de homogene groep Ontwikkelingssamenwerking. Zulks conform de afspraak uit november 1988 tussen de Vaste Commissie voor Ontwikkelingssamenwerking en tweede ondergetekende. Met ingang van 1997 heeft de «decemberbrief» betrekking op mutaties binnen de homogene groep Internationale Samenwerking (HGIS), met dien verstande dat het leeuwendeel van de mutaties de uitgavencategorie Ontwikkelingssamenwerking betreft.

De mutaties zijn het gevolg van geraamde overschrijdingen en onderschrijdingen op een aantal artikelen doordat het verwachte uitgavenniveau in 1997 van het totale pakket aan activiteiten in een programma (c.q. (sub)artikel) thans hoger of lager wordt geraamd dan ten tijde van de opstelling van de tweede wijzigingswet. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het zich ten opzichte van eerdere verwachtingen sneller dan wel langzamer dan voorzien realiseren van uitgaven op de activiteiten in een programma in vergelijking met de tweede wijzigingswet. De aanwending van de door deze mutaties beschikbaar gekomen middelen, leidt eveneens tot wijzigingen van de bedragen voor enkele artikelen.

Onderstaand zijn de hieruit voortvloeiende verlagingen en verhogingen voor het onderdeel Ontwikkelingssamenwerking op artikelniveau vermeld.

Verlagingen

art.07.01	Personeel en Materieel	f 0,200 mln;
art.10.01	Landenprogramma's m.b.t. economie & werkgelegenheid	f 18,284 mln;

art.10.05	Bedrijfsmatige technische bijstand	f 0,814 mln;
art.11.04	Stedelijke ontwikkeling	f 1,655 mln;
art.12.01	Milieubeleid in ontwikkelingslanden	f 12,811 mln;
art.13.01	Programma's en bijdragen m.b.t. maatschappelijke ontwikkeling	f 11,650 mln;
art.13.02	Vrouwen en ontwikkeling (V&O)	f 0,495 mln;
art.13.04	Ambassade Projecten Programma	f 0,627 mln;
art.14.01	Internationaal onderwijs	f 5,813 mln;
art.14.02	landenprogramma m.b.t. onderwijs	f 2,605 mln;
art.14.05	Communicatieprogramma	f 1,000 mln;
art.14.06	Cultuur	f 1,305 mln;
art.15.03	Democratisering en goed bestuur	f 6,824 mln;
art.15.05	Hulp aan Suriname	f 8,500 mln;
art.16.03	Doelbijdragen en speciale activiteiten	f 4,494 mln;
Totaal verlagingen		f 77,077 mln.

Verhogingen

art.09.03	Mensenrechten en conflictbeheersing	f 3,100 mln;
art.09.05	VN-vluchtelingenprogramma's	f 9,000 mln;
art.10.04	Bevordering export van ontwikkelingslanden	f 0,503 mln;
art.10.06	Grondstoffen	f 1,994 mln;
art.10.07	Bijdrage VN-Kapitaalontwikkelingsfonds (UNCDF)	f 2,000 mln;
art.10.10	Allochtoon ondernemerschap	f 0,050 mln;
art.11.01	Landenprogramma's m.b.t. landbouw en regionale ontwikkeling	f 6,040 mln;
art.13.03	Kinderen en ontwikkeling (K&O)	f 4,883 mln;
art.13.05	Medefinanciering van projecten van particuliere organisaties	f 2,000 mln;
art.14.03	Internationaal onderwijs- en onderzoeksinstituten	f 0,601 mln;
art.15.01	Macro-economische steun en schuldenbeleid	f 2,280 mln;
art.16.01	Deskundigenprogramma	f 9,600 mln;
art.16.04	Bijdrage VN-ontwikkelingsprogramma (UNDP)	f 5,000 mln;
art.16.02	Voorlichting, bewustwording en advisering inzake ontw.samenw.	f 0,180 mln;
Subtotaal verhogingen		f 47,213 mln;
Ministerie van Financiën (hoofdstuk IXb)		f 29,846 mln;
Totaal verhogingen		f 77,077 mln.

Onderstaand worden de verlagingen en verhogingen voor het onderdeel *Buitenlandse Zaken* op artikelniveau vermeld.

Verlaging

art.07.04	Indexering lonen en prijzen HGIS en nader te verdelen middelen	f 10,000 mln.
-----------	--	---------------

Verhoging

art.09.01	Veiligheidsbeleid	f 3,000 mln.
-----------	-------------------	--------------

Onderstaand wordt een verhoging voor het onderdeel *Economische Zaken* vermeld.

Verhoging

Ministerie van Economische Zaken (XIII)

f 7,000 mln.

Toelichting per artikel (Ontwikkelingssamenwerking)

Artikel 07.01 Personeel en Materieel

Voorgesteld wordt dit artikel voor wat betreft de aan Ontwikkelingssamenwerking toe te rekenen bedragen uit hoofde van de uitgaven verbonden aan de «Inspectie Ontwikkelingssamenwerking te Velde – IOB» (artikel-onderdeel 07.01.06.01) te verlagen met f 0,2 miljoen. Op de uitgaven voor één van de deelonderzoeken kon f 0,1 miljoen worden uitgespaard en voor enkele andere onderzoeken werd de uitgavenprognose met in totaal f 0,1 miljoen bijgesteld.

Artikel 09.03 Mensenrechten en conflictbeheersing

Als gevolg van een sneller uitgavenritme dan verwacht en het feit dat enkele noodzakelijk geachte activiteiten o.a. op het gebied van kinderen in gewapende conflicten en het Yoegoslavië tribunaal moesten worden gefinancierd wordt een verhoging voorgesteld van f 3,100 miljoen. Een andere oorzaak van de gestegen uitgaven is het feit, dat de laatste maanden vele organisaties projectenrapportages hebben ingediend op basis waarvan vervolgbetalingen gedaan zijn.

Artikel 09.05 VN-vluchtelingenprogramma's

Voor dit artikel wordt per saldo een verhoging van f 9,000 miljoen voorgesteld.

Voor het artikelonderdeel 09.05.01 «Bijdrage Hoge Commissariaat voor Vluchtelingen (UNHCR)» wordt voor het voorzien in de grote behoefte aan vluchtelingenoperaties een verhoging voorgesteld van f 6,000 miljoen. Deels betreft het een structurele beleidsintensivering, deels worden koerstegenvallers gecompenseerd.

Voor artikelonderdeel 09.05.02 «Bijdrage Organisatie voor hulp aan Palestijnse Vluchtelingen (UNRWA)» wordt een verhoging van f 3,000 miljoen voorgesteld om tegemoet te komen aan het tekort aan middelen van de UNRWA.

Artikel 10.01 Landenprogramma's m.b.t. economie en werkgelegenheid

Per saldo wordt er op dit artikel een onderschrijding verwacht van f 18,284 miljoen. Dit betreft een gedelegeerd budget (een deel van het budget wordt op het departement in Den Haag beheerd, het overige deel van het budget is verdeeld over een aantal posten). De mutatie is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan twee onderdelen, de Bosnië-faciliteit waar de voortgang trager is dan oorspronkelijk geraamd (– f 8,300 miljoen) en de samenwerking met de Palestijnse Gebieden, waar door politieke onrust de uitgaven achterbleven (– f 3,400 miljoen). De resterende verlaging van f 6,600 miljoen is voor een groot deel toe te schrijven aan de samenwerking met een aantal Aziatische landen (onder andere India en Pakistan), waar de uitputting achterbleef bij de verwachtingen.

Artikel 10.04 bevordering van de export van ontwikkelingslanden (CBI)

Het voorstel tot verhoging van dit artikel bedraagt f 0,503 miljoen. De kosten in verband met produktadaptatiemissies blijken hoger uit te vallen dan verwacht (f 0,500 miljoen). Daarnaast is in verband met de 400-jarige

herdenking van Mauritius een verhoging van f 0,003 miljoen noodzakelijk voor promotionele doeleinden.

Artikel 10.05 Bedrijfsmatige technische bijstand

Tengevolge van de vertraging, opgelopen bij de aanleg van de haven van Gaza, waarvoor technische assistentie, training en supervisie stonden gereserveerd, wordt voor dit artikel een verlaging voorgesteld van f 0,814 miljoen.

Artikel 10.06 Grondstoffen

Per saldo wordt voor dit artikel een verhoging voorgesteld van f 1,994 miljoen. De mutatie voor dit onderdeel bestaat enerzijds uit een opwaartse bijstelling van f 2,000 miljoen met betrekking tot artikel-onderdeel 10.06.01 «Grondstoffenfonds» als gevolg van een contractueel verplichte betaling. Anderzijds bestaat de mutatie uit een neerwaartse bijstelling van f 0,006 miljoen van artikelonderdeel 10.06.03 «Projecten m.b.t. grondstoffen» als gevolg van koersverschillen.

Artikel 10.07 Bijdrage VN-kapitaalfonds (UNCDF)

Met het oog op de toezegging van de donoren van UNCDF om een stabiele financieringsbasis te garanderen ten tijde van de evaluatie van dit Fonds wordt voor dit artikel een verhoging van f 2,000 miljoen voorgesteld om koersverliezen te compenseren.

Artikel 10.10 Allochtoon ondernemerschap

De start van het project liep vertraging op tengevolge van het uitlopen van de goedkeuringsprocedure.

Eerst na instemming van de Tweede Kamer kon begin november een overeenkomst met Stichting IntEnt worden getekend. De uitgaven in verband met de voorbereidingsfase (f 0,300 miljoen) en het eerste voorschot voor het project (f 0,750 miljoen) leiden voor dit artikel tot een verhoging van f 0,050 miljoen.

Artikel 11.01 Landenprogramma's m.b.t. landbouw en regionale ontwikkeling

Per saldo wordt er op dit artikel een mutatie voorgesteld van f 6,040 miljoen. Dit betreft een gedelegeerd budget (een deel van het budget wordt op het departement in Den Haag beheerd, het overige deel van het budget is verdeeld over een aantal posten). Een aantrekkelijke projectenportefeuille is voor dit artikel de aanleiding een verhoging voor te stellen van per saldo f 6,040 miljoen. Met name door de posten Bamako, Dar es Salaam, Islamabad, Nairobi en Ouagadougou zijn voorstellen tot verhoging ingediend.

Artikel 11.04 Stedelijke ontwikkeling

Dit betreft een gedelegeerd budget. Vertraging in de uitvoering van projecten voor dit programma resulteren voor dit artikel in een voorstel tot verlaging van per saldo f 1,655 miljoen.

Artikel 12.01 Milieubeleid in ontwikkelingslanden

Per saldo wordt op dit artikel een onderschrijding verwacht van 12,811 miljoen. Voor het artikelonderdeel 12.01.01 «Landenprogramma's m.b.t. milieu»

betreft dit in de eerste plaats een verlaging van f 5,530 miljoen in verband met de overheveling van het Montréal Fund naar artikelonderdeel 12.01.02 «Internationale milieubijdragen – GEF». Daarnaast is voor artikelonderdeel 12.01.01 sprake van vertraging in de uitvoering van de programma's m.b.t. milieu uitgevoerd door de posten voor een bedrag van f 12,901 miljoen. Het betreft hier de posten Yaoundé, San José, Beijing, Nairobi, New Delhi en Bangkok.

Voor artikelonderdeel 12.01.02 «Internationale milieubijdragen – GEF» wordt in verband met wijzigingen in de SDR-koers (t.o.v. de geschatte koers in de begroting) een verhoging voorgesteld van f 0,090 miljoen. Daarnaast wordt op dit onderdeel de overheveling vanuit artikelonderdeel 12.01.01 – zoals hierboven geschetst – opgenomen.

Resumerend betekent dit voor artikelonderdeel 12.01.01 een verlaging van f 18,431 miljoen en voor artikelonderdeel 12.01.02 een verhoging van f 5,620 miljoen.

Artikel 13.01 Programma's en bijdragen m.b.t. maatschappelijke ontwikkeling

Voor dit artikel wordt per saldo een verlaging van f 11,650 miljoen voorgesteld. Door vertragingen bij projecten in de gezondheid- en drinkwatersector en de instabiele politieke situatie van een aantal doelgroeplanden (Kenya, Niger, Ghana, Pakistan) wordt voor het artikelonderdeel 13.01.01 «Landenprogramma's m.b.t. maatschappelijke ontwikkeling» een verlaging van f 20,650 miljoen voorgesteld.

Voor het artikelonderdeel 13.01.02 «VN-bevolkingsfonds (UNFPA)» wordt met het oog op de verantwoordelijkheid van UNFPA voor de implementatie van het actieprogramma van de bevolkingsconferentie te Cairo voorgesteld over te gaan tot een verhoging van f 9,000 miljoen. Deels betreft dit een structurele beleidsintensivering, deels betreft het een compensatie voor tegenvallende inkomsten van UNFPA over het afgelopen jaar.

Artikel 13.02 Vrouwen en ontwikkeling

Per saldo ontstaat er op dit artikel een onderschrijving van f 0,495 miljoen. Voor artikelonderdeel 13.02.01 «Internationale bijdragen» wordt een verhoging voorgesteld van f 0,600 miljoen. Deze verhoging is noodzakelijk voor de extra inspanningen die UNIFEM moet leveren in het kader van de follow-up van de Top van Beijing en om tegemoet te komen aan het inkomstenverlies ten gevolge van de stijging van de dollarkoers. Hiertegenover staat een onderschrijving van f 1,095 miljoen op het artikelonderdeel 13.02.02 «Landenprogramma's m.b.t. vrouwen en ontwikkeling» als gevolg van vertragingen bij de uitvoering van projecten.

Artikel 13.03 Kinderen en ontwikkeling

Op dit artikel wordt een toevoeging voorgesteld van per saldo f 4,883 miljoen.

Voor het onderdeel «VN-kinderfonds UNICEF» (artikelonderdeel 13.03.01) wordt een verhoging van f 6,000 miljoen voorgesteld. Deels betreft dit een structurele beleidsintensivering, deels betreft het een compensatie voor tegenvallende inkomsten van UNICEF over het afgelopen jaar.

Voor het artikelonderdeel 13.03.02 «Landenprogramma's m.b.t. kinderen en ontwikkeling» ontstaat er een onderschrijving van f 1,117 miljoen als

gevolg van vertragingen in de uitvoering van projecten, met name bij de post Pretoria.

Artikel 13.04 Ambassade Projectenprogramma (APP)

Voor dit artikel wordt als gevolg van vertragingen in de uitvoering een verlaging voorgesteld van f 0,627 miljoen.

Artikel 13.05 Medefinanciering van projecten van particuliere organisaties

Voor het artikelonderdeel 13.05.03 «Programma Personele Samenwerking met Ontwikkelingslanden» (PSO) wordt een verhoging van f 2,000 miljoen voorgesteld. De verhoging heeft tot doel het programma van de Vereniging ingrijpend te kunnen vernieuwen en professionaliseren.

Artikel 14.01 Internationaal onderwijs

Per saldo wordt er op dit artikel een onderschrijding verwacht van f 5,813 miljoen. Voor het onderdeel «Academisch samenwerkingsprogramma's» (artikelonderdeel 14.01.01) wordt een onderbesteding verwacht van f 1,004 miljoen. Onder dit onderdeel vallen de programma's:

- Medefinanciering voor universitaire en hbo-samenwerking (MHO);
- Jan Tinbergen Scholarships Programma (TSP);
- Samenwerking Nederlandse hogescholen met onderwijsinstellingen in ontwikkelingslanden ten behoeve van basisonderwijs (HOB);
- Internationaal Onderwijsprojecten (IOP);
- Samenwerkingsverband Internationale onderwijsinstelling / Landbouw-universiteit Wageningen (SAIL) Projecten Programma (SPP).

Voor het programma TSP wordt een onderbesteding verwacht van f 0,504 miljoen. Ondanks de maatregelen die genomen zijn met betrekking tot de NUFFIC om de uitvoering van het programma te verbeteren heeft dit nog niet geleid in een aantoonbare verbetering in de tweede helft 1997. Voor het programma IOP wordt een onderbesteding verwacht van f 0,500 miljoen. Als gevolg van het achterblijven van de tijdige indiening van rapportages – op grond waarvan besloten kan worden tot het doen overmaken van een volgende tranche – wordt eerdergenoemde neerwaartse mutatie voorgesteld.

Voor het onderdeel «Nederlands Fellowships Programma» (artikelonderdeel 14.01.02) wordt een onderbesteding verwacht van f 1,068 miljoen. Onder dit onderdeel vallen de programma's:

- Beurzenprogramma voor IO-instituten (BIO);
- Universitair beurzenprogramma (UP);
- Speciale beurzenprogramma (SAP).

Voor de programma's BIO en SAP wordt een onderbesteding verwacht van respectievelijk f 0,310 miljoen en f 0,232 miljoen. Deze is het gevolg van het achterblijven van de geraamde uitgaven met betrekking tot cursussen. Voor het programma UP wordt uitgegaan van een uitgavenrealisatie van f 3,024 miljoen i.c. een onderschrijding van f 0,526 miljoen. Deze onderbesteding kan worden gekenschetst als een zogenaamd «groeiprobleem». Het programma is in 1996 van start gegaan. De uitgavenprognose voor 1997 van oorspronkelijk f 6,000 miljoen is reeds bij tweede wijzigingswet neerwaarts bijgesteld met f 2,450 miljoen.

Voor het onderdeel «Directe Steun aan Opleidingsinstituten in Ontwikkelingssamenwerking» (artikelonderdeel 14.01.03) wordt een onderbe-

steding verwacht van f 3,741 miljoen. Onder dit artikel vallen de programma's:

- Directe Steun aan Opleidingsinstituten in ontwikkelingslanden (DSO);
- Samenwerking Nederland – Israël;
- Internationale Instituten.

Voor het programma DSO bedraagt de onderbesteding f 3,491 miljoen. Dit betreft een zogenaamd gedelegeerd budget (een deel van het budget wordt op het departement in Den Haag beheerd, het restant van het budget is verdeeld over een aantal posten). De voorgestelde mutatie is het saldo van een aantal verhogingen en verlagingen op projectniveau. Voor het programma Internationale instituten bedraagt de onderschrijving f 0,250 miljoen. Middels het betaalbaar stellen van verrekenstukken afkomstig van het ministerie van O&W vindt de budgetrealisatie plaats. Het laatste verrekenstuk van 1997 was f 0,250 miljoen minder groot dan bij de programmering was voorzien.

Artikel 14.02 Landenprogramma m.b.t. onderwijs

Per saldo wordt er op dit artikel een onderschrijving verwacht van f 2,605 miljoen. Voor het onderdeel «Basisonderwijs en -vorming» (artikelonderdeel 14.02.01) wordt een onderschrijving verwacht van f 1,935 miljoen. Dit betreft een gedelegeerd budget (een deel van het budget wordt op het departement in Den Haag beheerd, het overige deel van het budget is verdeeld over een aantal posten). Op het budgetdeel dat in Den Haag wordt beheerd wordt een onderbesteding verwacht van f 1,647 miljoen. Het restant van de verwachte onderschrijving van f 0,288 miljoen vindt plaats op het budgetdeel dat is gedelegeerd aan de posten. Het betreft hier het saldo van een aantal verlagingen (Addis Abeba, Harare en San José) en verhogingen (New Delhi) op projectniveau.

Voor het onderdeel «Overige onderwijsactiviteiten» (artikelonderdeel 14.02.02) wordt een onderschrijving verwacht van f 0,670 miljoen. Ook dit betreft een gedelegeerd budget. De voorgestelde mutatie is het saldo van een aantal verlagingen (Islamabad, Maputo en Pretoria) en verhogingen (San José) op projectniveau.

Artikel 14.03 Internationaal onderwijs- en onderzoeksinstituten

Per saldo wordt er op dit artikel een overschrijving verwacht van f 0,601 miljoen. Voor het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT) bedraagt de mutatie f 0,627 miljoen, voor het Opleidingscentrum Wereldomroep (RNTC) f 0,053 miljoen en voor huisvesting IO-instituten f 0,079 miljoen. Voor het KIT en RNTC zijn deze het gevolg om de WAGGS-bijdragen over 1997 te kunnen voldoen. Voor huisvesting IO-instituten is dit het gevolg van een bijstelling van de uitgavenprognose 1997.

Artikel 14.05 Communicatieprogramma

Op dit artikel wordt een onderschrijving verwacht van f 1,000 miljoen. De mutatie wordt veroorzaakt door vertragingen opgelopen in de aanloopfase van het «Instituut voor communicatie en ontwikkeling» (IICD). De organisatie is nu nog bezig met het inventariseren van de behoefte aan informatie- en communicatietechnologie bij de doelgroepen in ontwikkelingslanden. De IICD organiseert hiervoor rondetafelconferenties met overheden, de particuliere sector en universiteiten in ontwikkelingslanden.

Artikel 14.06 Cultuur

Per saldo wordt er op dit artikel een onderschrijving verwacht van f 1,305

miljoen. Dit artikel betreft een aan de ambassades gedelegeerd budget. De inschatting van het uitgavenverloop komt mede tot stand op basis van prognoses afkomstig van de ambassades. Deze prognoses hebben bij de tweede wijzigingswet geleid tot een voorgestelde ophoging van het budget van f 2,778 miljoen. Thans blijkt de uitgavenprognose – vanwege de tijd die benodigd is projectvoorstellen in uitvoering te nemen – iets te optimistisch te zijn ingeschat waardoor een mutatie van – f 1,305 miljoen wordt voorgesteld.

Artikel 15.01 Macro-economische steun en schuldverlichting

Per saldo wordt er op dit artikel een overschrijding verwacht van f 2,280 miljoen. Voor het onderdeel «Non-sectorale programmahulp» (artikel-onderdeel 15.01.01) wordt een onderschrijding verwacht van f 5,404 miljoen. Deze is het gevolg van het niet doorgaan van de voorgenomen programmahulp aan Senegal van f 5,000 miljoen. Naar laatstelijk is gebleken is de financieringsbehoefte van Senegal afgenomen waardoor er geen dringende noodzaak meer is voor aanbieding van non-sectorale programmahulp. Daarnaast bleek de uitvoerbaarheid gegeven het ontbreken van cofinancieringsmogelijkheden in dit stadium van het jaar mogelijke problemen op te leveren. Vanwege het niet doorgaan van een project in Vietnam en het niet doorgaan van een evaluatie in Zimbabwe wordt een mutatie voorgesteld van f 0,404 miljoen.

Voor het onderdeel «Schuldverlichting» (artikelonderdeel 15.01.02) wordt een overschrijding verwacht van f 7,684 miljoen. Naast de genomen beslissingen zoals opgenomen in de tweede wijzigingswet heeft tweede ondergetekende laatstelijk besloten tot additionele schuldverlichtingsmaatregelen voor de landen Honduras (f 2,2 mln) en Nicaragua (f 9,4 mln). Een verlaging op dit onderdeel van per saldo f 2,308 miljoen is grotendeels het gevolg van een verlaging van f 2,392 miljoen uit hoofde van een valutaclausule voor India en een verhoging van f 0,123 miljoen in het kader van Club van Parijs voor Ivoorkust. Zoals gebruikelijk zal de Kamer begin 1998 een overzicht toegaan van de in 1997 genomen schuldverlichtingsmaatregelen.

Artikel 15.03 Democratisering en Goed Bestuur

Voor dit artikel wordt als gevolg van vertragingen in de uitvoering een verlaging van f 6,824 miljoen voorgesteld. Het betreft een programma dat gedeeltelijk is gedelegeerd naar de posten. Hoewel aanvankelijk het uitgavenritme hoog lag, is dat o.a. als gevolg van beleidsmatige verschuivingen tussen begrotingscategorieën teruggelopen.

Artikel 15.05 Hulp aan Suriname

Op dit artikel wordt een onderschrijding verwacht van f 8,500 miljoen. Dit betreft een gedelegeerd budget, hetgeen wil zeggen dat het budget is onderverdeeld in een centraal gedeelte (departement in Den Haag) en een decentraal deel dat door de ambassade in Paramaribo wordt beheerd. Bij de tweede wijzigingswet is onderhavig budget bijgesteld tot f 127,861 miljoen (f 19,361 mln centraal en f 108,500 mln decentraal). Vanwege de uitvoeringscapaciteit aan Surinaamse zijde – reeds bij tweede wijzigingswet over 1996, (TK 1996–1997, 25 150, nr. 2) werd hiervan melding gemaakt – wordt op het decentrale deel een neerwaartse mutatie voorgesteld van f 8,500 miljoen.

Artikel 16.01 Deskundigenprogramma's

Op dit artikel wordt een overschrijding verwacht van per saldo f 9,600

miljoen. Deze overschrijding vindt plaats op het onderdeel Multilateraal Assistent Deskundigen (MAD). Hoofdzakelijk is de mutatie toe te wijzen aan koersontwikkelingen. De begroting van het MAD-programma is destijds opgesteld op basis van een koers US\$=f 1,75. Bevoorschotting van de contractueel vastgestelde kwartaalovermakingen heeft echter tegen een koers US\$=f 2,13 plaatsgevonden waardoor een koersverschil is ontstaan van f 5,500 miljoen. Daarnaast zijn door de stijging van de dollar de kosten verbonden aan het levensonderhoud van de door dit ministerie uitgezonden deskundigen eveneens toegenomen. Deze vergoedingen die door de betrokken VN-organisaties in rekening worden gebracht dienden hiervoor eveneens te worden aangepast met in totaal f 2,300 miljoen. Tenslotte konden door een versnelling en verbetering van procedures tussen de VN-organisaties en dit ministerie de voorbereidingsperioden worden ingekort waardoor de veldsterkte met ca. 7 mensjaren kon toenemen en heeft een financieel administratieve opschoningsactie geleid tot een extra betaling aan de FAO in verband met een te krappe bevoorschotting in 1996.

Artikel 16.02 Voorlichting, bewustwording en advisering inzake Ontwikkelingssamenwerking

Op dit artikel wordt op het onderdeel «Nationale Adviesraad» (artikel-onderdeel 16.02.04) een overschrijding verwacht van per saldo f 0,180 miljoen. Deze is het gevolg van de boven de raming vallende kosten inzake honoraria voorzitter en vice-voorzitters, vacatiegelden en drukkosten inzake uitgebrachte adviezen.

Artikel 16.03 Doelbijdragen en speciale activiteiten

Op dit artikel wordt een onderschrijding verwacht van per saldo f 4,494 miljoen. Onder dit artikel zijn de volgende programma's/artikelonderdelen opgenomen:

- «Doelbijdragen» (artikelonderdeel 16.03.01);
- «Speciale activiteiten» (artikelonderdeel 16.03.02);
- «Project- & programmavoorbereiding en -begeleiding» (artikelonderdeel 16.03.03).

Voor het onderdeel «Doelbijdragen» wordt een onderschrijding verwacht van f 1,500 miljoen. Dit is het gevolg van een kleinere dan verwachte vraag naar doelbijdragenprogramma's.

Voor het onderdeel «Speciale activiteiten» wordt eveneens een onderschrijding verwacht van f 1,500 miljoen. Bij tweede wijzigingswet is voorgesteld dit programma in het kader van het Voorzitterschap met f 4,200 miljoen voorgesteld te worden verhoogd. Thans is vrijwel voor al deze activiteiten de eindafrekening opgemaakt. Daaruit blijkt dat met name de kosten van de post-Lomé conferentie met f 0,750 miljoen lager zijn uitgevallen dan oorspronkelijk geraamd. Ook de Euromed conferentie en de Onderzoekskonferentie vallen lager uit dan geraamd (f 0,2 miljoen). Andere neerwaartse aanpassingen betreffen de volgende activiteiten: vertraging in de productie van een film over Bolivia. De geplande uitgaven van f 0,3 miljoen schuiven door naar 1998. De kosten verbonden aan de conferentie met de OESO inzake «Shaping the 21st century» vallen voor f 0,1 miljoen lager uit. Ook vallen de kosten inzake het Nationaal debat over Ontwikkelingssamenwerking met f 0,1 miljoen lager uit. Tenslotte zullen de voor dit jaar geraamde kosten ten bedrage van f 0,1 miljoen met betrekking tot vreedzame geschillenbeslechting van het Hof van Arbitrage niet tot uitgaven leiden.

Voor het onderdeel «Project- & programmavoorbereiding en -begeleiding» wordt een onderschrijding verwacht van f 1,494 miljoen. Deze is voornamelijk het gevolg van het achterblijven van de geraamde

uitgaven op de zgn. beleidsondersteuningsfondsen voor de nieuwe thema- en regiodirecties. Uit deze fondsen kunnen activiteiten worden gefinancierd gericht op algemene beleidsondersteuning.

Artikel 16.04 Bijdrage VN-ontwikkelingsfonds (UNDP)

Om gedeeltelijk tegemoet te komen aan de tegenvallende inkomsten voor algemene middelen wordt voorgesteld dit artikel te verhogen met f 5,000 miljoen. Deze mutatie wordt gemotiveerd door de positieve beoordeling van de hervormingen die binnen de organisatie ten uitvoering worden gelegd.

Ministerie van Financiën (hoofdstuk IXb)

Het totaal van de aan de Uitgavencategorie Ontwikkelingssamenwerking toe te rekenen bedragen van dit hoofdstuk bedraagt f 603,405 miljoen, i.c. een verhoging van per saldo f 29,846 miljoen ten opzichte van de tweede wijzigingswet.

Een bedrag van f 36,416 miljoen heeft betrekking op de Internationale Ontwikkelings Associatie (IDA). Voor f 14,792 miljoen heeft deze betrekking op koersontwikkelingen van de SDR. Voor een bedrag van f 21,624 miljoen heeft deze betrekking op het Interim Trust Fund. In de tweede suppletore begroting van Financiën is gemeld dat het oorspronkelijk voor 1997 begrote bedrag voor verzilveringen uit hoofde van de Nederlandse deelneming in het Interim Trust Funds op verzoek van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking werd doorgeschoven naar 1998. Dit betrof een bedrag van bijna f 40 miljoen (equivalent van SDR 15,9 mln tegen een koers van f 2,503). Thans wordt voorgesteld, in verband met de beschikbare middelen binnen het ODA-plafond, de helft van SDR 15,9 mln tegen een koers van f 2,72 = f 21,624 miljoen alsnog in 1997 te betalen.

Een bedrag van f 0,203 miljoen heeft betrekking op de Internationale Financierings Maatschappij (IFC). Ook hier betreft het wisselkoersontwikkelingen.

Een bedrag van per saldo – f 5,124 miljoen heeft betrekking op de Regionale Ontwikkelingsbanken en -fondsen. Voor – f 5,754 miljoen wordt de mutatie veroorzaakt door een lagere kasbehoefte van het African Development Fund dan verwacht. Voor f 0,647 miljoen heeft de mutatie betrekking op het Asian Development Fund en voor f 0,017 miljoen op de Asian Development Bank.

Een bedrag van – f 1,649 miljoen heeft betrekking op de schuldkwijtscheldingen. Ten aanzien van de schuldkwijtscheldingen in de Club van Parijs (vorderingen uit hoofde van export-kredietverzekering) is bij eerste wijzigingswet (TK, 1996–1997, 25 394, nr. 2) een ophoging van de begrote middelen van f 88,000 miljoen voorgesteld tot een totaal f 123,000 miljoen. Deze ophoging heeft betrekking op schuldkwijtscheldingen aan Tanzania in het kader van de Club van Parijs. Nu er een bilateraal akkoord tussen de Nederlandse Credietverzekeringmaatschappij (NCM) en Tanzania is gesloten, waaruit een voor 1997 kwijt te schelden bedrag voorkomt van f 121,400 miljoen wordt de eerder genoemde mutatie voor dit verschil bijgesteld.

Conform de toezegging is als bijlage B bij deze brief een overzicht gevoegd – volgens de indeling van de Uitgavencategorie Ontwikkelingssamenwerking – waarin de mutaties uit hoofde van de eerste- en tweede wijzigingswet en uit hoofde van deze (December)brief zijn opgenomen.

Toelichting per artikel (Buitenlandse Zaken)

Artikel 07.02 Gebouwen buitenland

In verband met een versnelling bij de contractsluiting voor de aankoop van grond voor de residentie in Berlijn wordt de verplichtingenraming (niet de kasraming) verhoogd met f 10,6 miljoen.

Artikel 07.04 Indexering lonen en prijzen HGIS en nader te verdelen middelen

Artikel 09.01 Veiligheidsbeleid

Tijdens de pledging conference voor het Tsjernobyl Shelter Fonds in New York in november jl. is namens de Nederlandse regering een algemene bijdrage toegezegd aan het Shelter Implementation Plan. Zie in dit verband ook de beantwoording van vraag 120 in het kader van de voorbereiding van de behandeling van de begroting 1998 van Buitenlandse Zaken.

Het plan is ontwikkeld om het betonnen omhulsel (de sarcofaag) van de in 1986 ontplofte reactor van de Tsjernobyl-kerncentrale in een stabiele toestand te brengen, zodat het risico op instorting wordt verkleind. Daarnaast zullen voorbereidingen worden getroffen voor de verwijdering van de radioactieve materialen uit de ruïne. Aan de European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) is gevraagd de toegezegde bijdragen aan de financiering van dit project te beheren in een afzonderlijk fonds (het Tsjernobyl Shelter Fonds). De EBRD heeft deze taak aanvaard.

De Nederlandse bijdrage van f 6,000 miljoen zal door het ministerie van Financiën worden overgemaakt. Reden hiervoor is dat de minister van Financiën namens ons land Governor van de EBRD is. Het ministerie van Financiën betaalt deze bijdrage echter niet uit de eigen begroting, maar uit een door Buitenlandse Zaken en Economische Zaken gevulde tussenrekening waaraan beide ministeries ieder de helft bijdragen. Vanuit de BZ-begroting wordt f 6,000 miljoen overgemaakt naar Financiën ten laste van artikel 09.01 «Veiligheidsbeleid». Dit betreft voor f 3,000 miljoen BZ- en voor f 3,000 miljoen EZ-middelen. De EZ-middelen zijn afkomstig uit de onderuitputting op diverse HGIS-begrotingsonderdelen ad f 10,000 miljoen die bij Najaarsnota/tweede suppletore wet door EZ werd overgeboekt naar artikel 07.04 (Indexering lonen en prijzen HGIS en nader te verdelen middelen) op de BZ-begroting. Ten behoeve van de betaling aan Financiën wordt f 3,000 miljoen hiervan dus eerst overgeheveld naar artikel 09.01. De overige f 7,000 miljoen wordt teruggeboekt naar de begroting van Economische Zaken, omdat de eerder verwachte onderuitputtingen niet zullen plaatsvinden. Zie de toelichting hieronder.

Toelichting per artikel (Economische Zaken)

Er wordt een groter bedrag aan betalingen verwacht op de artikelen 07.03 «Stimulering exportactiviteiten» en 07.05 «Economische hulp Oost-Europa» op eerder aangegane verplichtingen dan door EZ was geraamd bij tweede suppletore begroting. Om deze reden wordt bij Slotwet f 7,000 miljoen overgeboekt van artikel 07.04 van de BZ-begroting. Daarnaast vindt een interne verschuiving van middelen plaats tussen de artikelen 07.02 en 07.03. Voor de «Garantiefaciliteit Opkomende Markten» (GOM) op artikel 07.03 «Stimulering exportactiviteiten» blijken al voldoende aanvragen aanwezig te zijn om het daarvoor geraamde bedrag van f 25,000 miljoen met f 17,500 miljoen te verhogen naar f 42,500 miljoen. Deze verhoging wordt gedekt uit de verlaging van artikel 07.02 «Bevordering van de buitenlandse economische betrekkingen». Dit is

mogelijk omdat de wijziging van de «Investeringsfaciliteit Opkomende Markten» (IFOM) op artikel 07.02 niet door Brussel is goedgekeurd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. A. F. M. O. van Mierlo

De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
J. P. Pronk

BIJLAGE
Bijlage B bij de toelichting bij de Decemberbrief 1997

Uitvoering begroting 1997		Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem- berbrief	Saldo 1997
BNP-raming in miljarden		695,700	7,900	703,600	10,850	714,450		714,450
0,8% BNP in miljoenen		5 565,600	63,200	5 628,800	86,800	5 715,600		5 715,600
0,8% BNP afgerond		5 565,600	63,200	5 628,800	86,800	5 715,600		5 715,600
geraamde aflossingen op ODA-leningen		376,646		376,646		376,646		367,646
Nominale Bruto ODA		5 942,246	63,200	6 005,446	86,800	6 092,246		6 092,246
Toevoeging inz. Armenië (min. Finan.)					6,000	6,000		6,000
MFO-aandeel (9,5% in 97; 9,75% in 98; 10% in 99)		528,732	6,004	534,736	8,246	542,982		542,982
MFO-aandeel afgerond		528,700		528,700	14,300	543,000		543,000
Hulpplafond exclusief bandbreedte		5 942,246	63,200	6 005,446	92,800	6 098,246		6 098,246
bandbreedte begrotingsmiddelen 1994		21,025		21,025		21,025		21,025
bandbreedte kapitaalmarkt middelen 1994		5,283		5,283		5,283		5,283
bandbreedte begrotingsmiddelen 1995		(7,137)		(7,137)		(7,137)		(7,137)
bandbreedte kapitaalmarkt middelen 1995		1,605		1,605		1,605		1,605
bandbreedte begrotingsmiddelen 1996		PM	(28,381)	(28,381)	2,952	(25,429)		(25,429)
bandbreedte kapitaalmarkt middelen 1996		PM	3,552	3,552		3,552		3,552
Beschikbare begrotingsmiddelen		5 956,134	34,819	5 990,953	95,752	6 086,705		6 086,705
Beschikbare kapitaalmarkt middelen		6,888	3,552	10,440		10,440		10,440
Totaal Beschikbare middelen		5 963,022	38,371	6 001,393	95,752	6 097,145		6 097,145
Onbested, leningen								
Onbested, schenkingen								- 0,000
		Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem- berbrief	Saldo 1997
I	Economie & Werkgelegenheid	297,588	3,552	301,140	50,907	352,047	- 14,551	337,496
II	Landbouw en Regionale Ontwikkeling	478,500		478,500	45,821	524,321	4,385	528,706
III	Milieu	379,345		379,345	- 23,471	355,874	- 12,811	343,063
IV	Maatschappelijke Ontwikkeling	1 276,274		1 276,274	3,813	1 280,087	- 5,889	1 274,198
V	Onderwijs, Onderzoek en Cultuur	432,788		432,788	39,317	472,105	- 10,122	461,983
VI	Mensenrechten, Conflictbeheersing, Democratisering en Goed Bestuur	102,000		102,000	10,181	112,181	- 3,724	108,457
VII	Humanitaire hulp	481,000		481,000	3,000	484,000	9,000	493,000
VIII	Macro-steun en Schuldverlichting	270,741	- 6,881	263,860	83,985	347,845	0,631	348,476
IX	Suriname, Nederlandse Antillen en Aruba	380,522		380,522	- 3,326	377,196	- 8,500	368,696
X	Multilaterale programma's	1 282,604	21,400	1 304,004	- 120,597	1 183,407	36,495	1 219,902
XI	Overige programma's	581,660	20,300	601,960	6,122	608,082	5,086	613,168
<i>Sub-totaal ODA</i>		5 963,022	38,371	6 001,393	95,752	6 097,145		6 097,145
XII	Overige uitgaven mbt OS (non-ODA)	449,560		449,560	- 1,398	448,162		448,162
<i>Totaal Ontwikkelingssamenwerking</i>		6 412,582	38,371	6 450,953	94,354	6 545,307		6 545,307

Cat.	Economie & Werkgelegenheid	Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem- berbrief	Saldo 1997	Begr.nr. artikelnr.
(***) = buiten de hgis									
Ia	Landenprogramma's mbt economie en werkgelegenheid	95,000		95,000	16,793	111,793	- 18,284	93,509	V-10.01
Ib	ORET-programma								
	- schenkingen	135,000		135,000	35,000	170,000		170,000	V-10.02
	- kapitaalmarkt middelen(***)	6,888	3,552	10,440		10,440		10,440	V-17.03
Ic	PUM-programma	12,300		12,300		12,300		12,300	V-10.03
Id	Bevordering export ontwikkelingslanden								
	- CBI	16,000		16,000	1,000	17,000	0,503	17,503	V-10.04.01
	- ITC-bijdrage via CBI	3,000		3,000		3,000		3,000	V-10.04.02
Ie	Bedrijfsmatige technische bijstand	4,000		4,000	- 0,886	3,114	- 0,814	2,300	V-10.05
If	Grondstoffen								
	- Gemeenschappelijke grondstoffenfonds	7,500		7,500		7,500	2,000	9,500	V-10.06.01
	- Financiering grondstoffenvoorraden	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	V-10.06.02
	- Projecten mbt grondstoffen	0,900		0,900		0,900	- 0,006	0,894	V-10.06.03
Ig	Bijdrage VN-kapitaalfonds (UNCDF)	15,000		15,000		15,000	2,000	17,000	V-10.07
Ih	Allochtoon ondernemerschap	2,000		2,000	- 1,000	1,000	0,050	1,050	V-10.10
<i>Totaal Categorie I</i>		297,588	3,552	301,140	50,907	352,047	- 14,551	337,496	
Cat.II	Landbouw en Regionale ontwikkeling	Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem- berbrief	Saldo 1997	Begr.nr. artikelnr.
Ila	Landenprogramma's mbt landbouw en regionale ontwikkeling	385,000		385,000	45,798	430,798	6,040	436,838	V-11.01
Ilb	Bijdrage Wereldvoedselprogramma (WFP)	60,000		60,000		60,000		60,000	V-11.02
Ilc	Bijdrage Internationaal Fonds voor Agrarische Ontwikkeling (IFAD)	6,000		6,000	0,929	6,929		6,929	V-11.03
Ild	Stedelijke ontwikkeling	27,500		27,500	- 0,906	26,594	- 1,655	24,939	V-11.04
<i>Totaal Categorie II</i>		478,500		478,500	45,821	524,321	4,385	528,706	
Cat.III	Milieu	Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem- berbrief	Saldo 1997	Begr.nr. artikelnr.
Illa	Landenprogramma's mbt milieu	317,000		317,000	- 25,413	291,587	- 18,431	273,156	V-12.01.01
	- kapitaalmarkt middelen (leningen)	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	V-17.03
Illb	Internationale milieubijdragen								
	- Bijdrage GEF	8,400		8,400	1,942	10,342	5,620	15,962	V-12.01.02.01
	- Bijdrage VN-programma UNEP	1,945		1,945		1,945		1,945	V-12.01.02.02/XIV
Illc	MILIEV-programma	50,000		50,000		50,000		50,000	V-12.02
Illd	Natuur- en Milieu-educatie (NME)	2,000		2,000		2,000		2,000	V-12.03
<i>Totaal Categorie III</i>		379,345		379,345	- 23,471	355,874	- 12,811	343,063	

Cat. IV	Maatschappelijke ontwikkeling	Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem-berbrief	Saldo 1997	Begr.nr. artikelnr.
IVa	Landenprogramma's mbt maatschappelijk ontwikkeling	310,000		310,000	- 12,704	297,296	- 20,650	276,646	V-13.01.01
IVb	Internationale bijdragen								
	- VN-bevolkingsfonds (UNFRA)	86,000		86,000		86,000	9,000	95,000	V-13.01.02
	- VN-AIDS programma (UNAIDS)	11,000		11,000		11,000		11,000	V-13.01.03
	- Ontw.fonds Soc.Infrastructuur van de Caribische Ontw.bank (CDB)	4,000		4,000	- 1,059	2,941		2,941	V-13.01.04
IVe	Landenprogramma's mbt Vrouwen & Ontwikkeling	44,000		44,000	2,428	46,428	- 1,095	45,333	V-13.02.02
IVd	Internationale bijdragen - UNIFEM & INSTRAW	6,600		6,600	0,400	7,000	0,600	7,600	V-13.02.01
IVe	Landenprogramma's mbt Kinderen en ontwikkeling (K&O)	11,000		11,000	- 0,952	10,048	- 1,117	8,931	V-13.03.02
IVf	Internationale bijdrage - VN-kinderfonds (UNICEF)	50,000		50,000		50,000	6,000	56,000	V-13.03.01
IVg	Ambassade Projecten Programma	20,000		20,000		20,000	- 0,627	19,373	V-13.04
IVh	Medefinanciering van projecten van particuliere organisaties								
	- Medefinancieringsprogramma (MFP)	528,700		528,700	14,300	543,000		543,000	V-13.05.01
	- Programma Voedselzekerheid en Voedingsverbetering (VPO)	30,000		30,000		30,000		30,000	V-13.05.02
	- Programma Personele Samenwerking met ontwikkelingslanden (PSO)	34,800		34,800		34,800	2,000	36,800	V-13.05.03
	- Vakbondsmedefinancieringsprogramma (VMP)	22,000		22,000		22,000		22,000	V-13.05.04
IVi	Nederlandse Ontwikkelingsorganisatie (SNV)	108,174		108,174	0,800	108,974		108,974	V-13.06
IVj	Gemeente-initiatieven en Kleine Plaatselijke Activiteiten (GI/KPA)	10,000		10,000	0,600	10,600		10,600	V-13.07
	<i>Totaal Categorie IV</i>	1 276,274		1 276,274	3,813	1 280,087	- 5,889	1 274,198	
Cat. V	Onderwijs, Onderzoek en Cultuur	Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem-berbrief	Saldo 1997	Begr.nr. artikelnr.
Va	Landenprogramma's mbt onderwijs								
	- (pre-)basisonderwijs en -vorming	61,000		61,000	37,033	98,033	- 1,935	96,098	V-14.02.01
	- overige onderwijsprogramma's	14,000		14,000	- 0,446	13,554	- 0,670	12,884	V-14.02.02
Vb	Internationaal Onderwijs								
	- Academisch Samenwerkingsprogr. (ASP)	76,556		76,556	- 2,800	73,756	- 1,004	72,752	V-14.01.01
	- Nederlands Fellowshipsprogramma (NFP)	53,410		53,410	0,550	53,960	- 1,068	52,892	V-14.01.02/VIII
	- Directe steun aan opleidingsinstituten in ontw.landen (DSO)	32,000		32,000	- 0,161	31,839	- 3,741	28,098	V-14.01.03
Vc	Programma's van IO&O-instituten	128,072		128,072	2,713	130,785	0,601	131,386	V-14.03.01/02 VIII/XI/XIV
Vd	Onderzoek								
	- Onderzoeksprogramma	45,000		45,000		45,000		45,000	V-14.04.01/XIV
	- RAWOO	0,250		0,250	0,150	0,400		0,400	V-14.04.02
Ve	Communicatieprogramma	10,500		10,500	- 0,500	10,000	- 1,000	9,000	V-14.05
Vf	Culturele samenwerking - Cultuur in ontwikkelingslanden	12,000		12,000	2,778	14,778	- 1,305	13,473	V-14.06.02
	<i>Totaal Categorie V</i>	432,788		432,788	39,317	472,105	- 10,122	461,983	

Cat. VI	Mensenrechten, Conflictbeheersing, Democratisering en Goed bestuur	Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem-berbrief	Saldo 1997	Begr.nr. artikelnr.
Vla	Mensenrechten en conflictbeheersing	22,000		22,000	- 4,000	18,000	3,100	21,100	V-09.03
Vlb	Democratisering en Goed bestuur	80,000		80,000	14,181	94,181	- 6,824	87,357	V-15.03
<i>Totaal Categorie VI</i>		102,000		102,000	10,181	112,181	- 3,724	108,457	
Cat. VII	Humanitaire hulp	Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem-berbrief	Saldo 1997	Begr.nr. artikelnr.
VIIa	Noodhulp								
	- Noodhulp t.b.v. ontwikkelingsldn	425,000		425,000		425,000		425,000	V-09.04.01
VIIb	VN-vluchtelingenprogramma's								
	- Bijdrage Hoge Commissariaat voor vluchtelingen (UNHCR)	46,000		46,000		46,000	6,000	52,000	V-09.05.01
	- Bijdrage organisatie voor hulp aan Palestijnse vluchtelingen (UNRWA)	10,000		10,000	3,000	13,000	3,000	16,000	V-09.05.02
<i>Totaal Categorie VII</i>		481,000		481,000	3,000	484,000	9,000	493,000	
Cat. VIII	Macro-steun en Schuldverlichting	Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem-berbrief	Saldo 1997	Begr.nr. artikelnr.
VIIIa	Macro-economische steun								
	- Non-sectorale programmahulp	75,000		75,000	32,724	107,724	- 5,404	102,320	V-15.01.01
VIIIb	Schuldverlichting								
	- Schuldverlichting hoofdsommen								V-15.01.02.01
	- Schuldendiensten	195,741	- 6,881	188,860	51,261	240,121	6,035	246,156	V-15.01.02.02&EKI
<i>Totaal Categorie VIII</i>		270,741	- 6,881	263,860	83,985	347,845	0,631	348,476	
Cat. IX	Suriname, Nederlandse Antillen en Aruba	Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem-berbrief	Saldo 1997	Begr.nr. artikelnr.
(***)= buiten de hgis									
IXa	Suriname								
	- Hulp aan Suriname	130,361		130,361	- 2,500	127,861	- 8,500	119,361	V-15.05
	- Garantie tbv Suriname	3,639		3,639		3,639		3,639	V-15.06
IXb	Nederlandse Antillen & Aruba								
	- Samenwerkingsprogramma's	239,623		239,623	- 0,826	238,797		238,797	IV/VIII
	- Overige ODA-uitgaven inz. samenwerking met Ned. Antillen & Aruba (***)	6,899		6,899		6,899		6,899	IV
<i>Totaal Categorie IX</i>		380,522		380,522	- 3,326	377,196	- 8,500	368,696	

Cat.X	Multilaterale programma's	Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem- berbrief	Saldo 1997	Begr.nr. artikelnr.
Xa	EU-hulpverlening								
	– Europees Ontwikkelingsfonds	229,086		229,086	–82,038	147,048		147,048	V-08.02
	– Samenwerking met ontwikkelingslanden in Lat.Am. en Azië	52,900	21,400	74,300	–12,400	61,900		61,900	EU
	– Middellandse Zee-gebied	69,100		69,100	14,700	83,800		83,800	EU
	– Nood- en voedselhulp	90,000		90,000	12,100	102,100		102,100	EU
	– Overige specifieke maatregelen	69,900		69,900	–20,100	49,800		49,800	EU
	– Samenwerking met Midden- en Oost- Europa en onafh.staten ex Sovj.Unie	48,000		48,000	5,700	53,700		53,700	EU
Xb	Multilaterale financiële instellingen								
	– Wereldbank	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	IX-b
	– Internationale Ontwikkelings Associatie (IDA)	431,541		431,541	–83,327	348,214	36,416	384,630	IX-b
	– Internationale Financierings Maatschap- pij (IFC)	8,298		8,298	1,220	9,518	0,203	9,721	IX-b
	– Multilateraal Agentschap voor Investeringsgaranties (MIGA)	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	IX-b
	– Regionale Ontwikkelingsbanken en Fondsen	63,779		63,779	29,048	92,827	–5,124	87,703	IX-b
	– Uitbreiding structurele aanpassings- faciliteit (ESAF/IMF)	22,500		22,500		22,500		22,500	V-15.02
Xc	Bijdrage VN-ontwikkelingsfonds (UNDP)	165,000		165,000		165,000	5,000	170,000	V-16.04
Xd	Speciale Multilaterale Activiteiten	32,500		32,500	14,500	47,000		47,000	V-16.05
	– Totaal Categorie X –	1 282,604	21,400	1 304,004	–120,597	1 183,407	36,495	1 219,902	
Cat.XI	Overige programma's	Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem- berbrief	Saldo 1997	Begr.nr. artikelnr.
	(***) = buiten de hgis								
Xla	Deskundigenprogramma								
	– Voorbereiding, opleiding & begeleiding	8,100		8,100		8,100		8,100	V-16.01.01
	– Uitzending deskundigen	93,600		93,600		93,600	9,600	103,200	V-16.01.02
Xlb	Voorlichting, bewustwording en adv. inz. OS								
	– Nat.Comm.Int.Samenw. en Duurz.Ontw.	20,000		20,000		20,000		20,000	V-16.02.01
	– Voorlichtingsactiviteiten OS	3,500		3,500		3,500		3,500	V-16.02.02
	– Samsam/IS/Scherpenz.stichting	5,500		5,500		5,500		5,500	V-16.02.03
	– NAR	0,300		0,300		0,300	0,180	0,480	V-16.02.04
Xlc	Doelbijdragen & speciale activiteiten								
	– Doelbijdragen	6,000		6,000		6,000	–1,500	4,500	V-16.03.01
	– Speciale activiteiten	7,500		7,500	4,200	11,700	–1,500	10,200	V-16.03.02
	– Proj. & progr.vorb. & begeleiding	18,500		18,500	1,185	19,685	–1,494	18,191	V-16.03.03
Xld	Kosten inz. toegelaten vluchtelingen uit ontwikkelingslanden	24,740		24,740		24,740		24,740	V-16.06
Xle	ODA voortvloeiend uit de opvang erkende vluchtelingen (***)	119,000		119,000		119,000		119,000	VI
Xlf	Internationale apparaatskosten								
	– VN en haar gespecialiseerde organisa- ties	23,845	1,500	23,345	0,737	26,082		26,082	V-17.01.01 XII en XIV
	– OESO	1,000		1,000		1,000		1,000	V-17.01.02
Xlg	Nationale apparaatskosten								
	– Personele en materiele kosten binnen- land(***)	86,897	3,400	90,297	–3,400	86,897		86,897	Div. V-06
	– Personele en materiele kosten buiten- land	152,178	15,400	167,578	3,400	170,978		170,978	Div. V-07
	– Inspectie Ontwikkelingssamenwerking te Velde (IOB)	3,000		3,000		3,000	–0,200	2,800	V-07.01.06.01
	– Accountantscontrole OS-activiteiten	3,000		3,000		3,000		3,000	V-07.01.06.02
Xlh	Ned. Investeringsbank Ontwikkelingslanden								
	– Apparaatskosten NIO	5,000		5,000		5,000		5,000	V-17.02.02
	– Totaal Categorie XI –	581,660	20,300	601,960	6,122	608,082	5,086	613,168	

Cat.XII Overige uitgaven mbt OS (non-ODA)	Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem- berbrief	Saldo 1997	Begr.nr. artikelnr.
XIIa – Particuliere Ontwikkelings & Participatiemij'en (POPM)	PM		PM		PM		PM	V-10.08
– Wet Herverzekering Investerings (WHI)	PM		PM		PM		PM	IX-b
XIIb Financieringsmij. ontw.landen (FMO)								
– Middelenvoorziening FMO	115,000		115,000		115,000		115,000	V-10.09.01
– Speciale programma's FMO	35,000		35,000		35,000		35,000	V-10.09.02
– Rentesub./ app.kosten FMO	5,000		5,000		5,000		5,000	V-10.09.03
XIIc Ned.Investeringsbank Ontw.landen								
– Rentesubsidies OS-leningen	246,000		246,000		246,000		246,000	V-17.02.01
XIIId Garanties op door de NIO verstrekte leningen aan ontwikkelingslanden	35,000		35,000		35,000		35,000	V-17.03
XIIe Programma's van IO&O-instituten								
– Huisvestingsvoorziening KIT	5,720		5,720		5,720		5,720	V-14.03.03
XIIIf Internationale milieubijdragen								
– Bijdrage GEF (16%)	1,600		1,600	0,371	1,971		1,971	V-12.01.02.01
XIIg Gemeente-initiatieven en kleine Plaatselijke Activiteiten (GI/KPA)	1,000		1,000		1,000		1,000	V-13.07
XIIh Afwikkeling OS-activiteiten in niet DAC-landen	5,240		5,240	-1,769	3,471		3,471	V-15.08
– Totaal Categorie XII –	449,560		449,560	-1,398	448,162		448,162	

Annex 1 Programma's van Instituten en cursussen van Internationaal Onderwijs	Begr. 1997	Eerste wijz.	Saldo 1997	Tweede wijz.	Saldo 1997	Decem- berbrief	Saldo 1997	Begr.nr. artikelnr.
(***) = buiten de hgis								
Afrika Studie Centrum								
Bijdrage BZ NIET OS	0,055		0,055		0,055		0,055	
Bijdrage BZ WEL OS	1,051		1,051		1,051		1,051	V-14.03.011
Bijdrage OCW	2,115		2,115		2,179		2,179	VIII
Bijdrage LNV	1,051		1,051		1,051		1,051	XIV
– Afrika Studie Centrum	4,217		4,217	0,064	4,281		4,281	V-14.03.01/ VIII/XIV
– Koninklijk Instituut vd Tropen	27,855		27,855	0,146	28,001	0,627	28,628	V-14.03.01
– Graphic Media Developm. Centre (GMDC)	0,300		0,300	-0,135	0,165		0,165	V-14.03.01
– Opleidingscentrum Wereldomroep (RNTO)	2,358		2,358	0,021	2,379	0,053	2,432	V-14.03.01
– Huisvesting IO-instituten	1,154		1,154		1,154	-0,079	1,075	V-14.03.02/XIV
– Institute of Social Studies (ISS)	15,316		15,316	0,602	15,918		15,918	VIII
– Internationaal Training Centre for Aerial Surveys (ITC)	37,163		37,163	1,382	38,545		38,545	VIII
– Netherlands University Foundation for International Cooperation (NUFFIC)	9,873		9,873	-0,098	9,775		9,775	VIII
– International Institute for Hydrolic and Environmental engineering (IHE)	10,760		10,760	0,421	11,181		11,181	VIII
– Institute for Housing and Urban Development Studies (IHS)	4,160		4,160	0,161	4,321		4,321	VIII
– Netherlands Institutue for Management/Maastricht School of Management (RVB/MSM)	3,773		3,773	0,149	3,922		3,922	VIII
– Stichting voor Wetenschappelijk Onderzoek voor de Tropen (WOTRO)	1,000		1,000		1,000		1,000	VIII
– International Reference Centre for Watersupply (IRC)	0,840		0,840		0,840		0,840	XI
– Internationaal Instiut voor Landaanwinning en Cultuur-techniek (ILRI) (***)	1,968		1,968		1,968		1,968	XIV
– Internationaal Agrarisch Centrum (IAC) (***)	6,047		6,047		6,047		6,047	XIV
– Landbouwniversiteit Wageningen (***)	0,500		0,500		0,500		0,500	XIV
– IAH Larenstein, locatie Deventer (***)	0,788		0,788		0,788		0,788	XIV
	128,072		128,072	2,713	130,785	0,601	131,386	